

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 6/2024 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat en reunió ordinària de data 1 de juliol de 2024 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 6/2024

ASSUMPTE: Queixa presentada per la plataforma de fact-checking "Verificat", per un tuït publicat al compte de 8TV a la xarxa "X".

ANTECEDENTS O FETS

El dia 16 d'abril la plataforma Verificat, s'adreça al Consell de la Informació de Catalunya amb una queixa sobre 8tv que va publicar "a 'X' un tuït que es va fer viral, amb l'objectiu de desacreditar la tasca de Verificat".

El tuït, (<https://twitter.com/8tvcat/status/1777685529842102717>), amb data 9 d'abril, diu textualment el següent: "*ERC subvenciona als comptes de Twitter @veri_fi_cat i @Veridic_info amb 322.500€. Aquests comptes es dediquen a desacreditar altres partits polítics i a titllar de 'racista' qualsevol comentari crític contra la immigració.*" I a sota del text s'inserta una fotografia de primer pla del president Pere Aragonès sobre un fons de bitllets de banc.

La queixa afegeix que el tuït es va convertir en viral i que va generar molts comentaris difamatoris. I que per això "*des de Verificat hem denunciat la piulada a 'X' i hem publicat un fil en què expliquem les nostres vies de finançament, així com els codis que complim per garantir la nostra neutralitat i independència, acreditades per segells de qualitat internacionals*" (https://x.com/veri_fi_cat/status/1777731048417239431)

En aquest fil a "X", Verificat explica que és l'únic fact-checker amb segells de qualitat internacional de Catalunya i que mai no dona suport a candidats a càrrecs públics. També puntualitza que reben finançament públic i privat però mai de partits polítics i s'aporta un enllaç a un document propi on hi consten els seus principals finançadors i els ingressos de l'any 2022 superiors a 10.000€.

En el seu escrit, l'entitat manifesta que la informació de 8tv hauria vulnerat el següents Criteris del Codi Deontològic de la professió periodística:

1. *Informar de manera acurada i precisa*
2. *Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament*

3. *Rectificar les informacions incorrectes*
9. *Respectar el dret a la privacitat*
12. *Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral*

AL·LEGACIONS

A través de diferents mitjans, el CIC ha demanat al·legacions a 8tv però l'antiga cadena de televisió que ara emet continguts exclusivament per les xarxes socials no té operatius alguns dels canals de contacte que assenyalen i, un cop s'ha pogut enviar a l'únic correu electrònic en funcionament (principal.cat), no s'ha rebut resposta a la petició d'al·legacions. Tampoc figura un telèfon de contacte.

PONÈNCIA

En primer lloc, el CIC vol deixar clar que no considera la xarxa "X" un mitjà periodístic i que, per tant, no sol tramitar queixes de ciutadans que qüestionen informacions difoses via tuït. Sí que ho fa, però, quan l'autor del tuït és un periodista o un mitjà de comunicació. Tot i que 8tv va deixar d'emetre com a canal de televisió privat de Catalunya l'octubre de l'any passat, ha continuat oferint continguts informatius i d'entreteniment a "X" (que actualment té 32,1 m. de seguidors). Entenem per tant que 8tv és una marca reconeguda per la ciutadania com un mitjà d'informació i que, per tant, els seus continguts sí que s'han de valorar d'acord als criteris del Codi deontològic de la professió periodística.

Entrant en l'anàlisi de la informació objecte de la queixa, cal dir que al tuït hi ha tres conceptes diferents: la subvenció i qui l'assigna, la possible relació de Verificat amb @Veridic_info, que 8tv posa al mateix nivell, i l'activitat d'ambdues entitats.

Pel que fa al primer concepte, 8tv diu que és ERC qui dona la subvenció. Però de la informació que aporta Verificat s'intueix que és el govern de la Generalitat, a través de diferents conselleries, qui l'atorga. Aquest extrem queda confirmat després d'analitzar les dades que el CIC ha sol·licitat a Verificat. Aquí, considerem necessari recordar que és plenament legítim accedir a subvencions públiques que ajuden a la pluralitat informativa i, en el cas de Catalunya, a la defensa de la cultura i la llengua catalana.

En quant a la possible relació entre Verificat i @Veridic_info, que el tuït situa en paral·lel, 8tv deixa a la interpretació del lector si són la mateixa cosa, si tenen relació entre sí o si la subvenció és la mateixa per a les dues entitats o se l'han de repartir. En un tuït fet públic el mateix dia, Verificat desmenteix qualsevol relació entre les dues entitats: "*Arran d'un tuït viral, ens heu demanat si tenim relació amb Veridic, un compte sorgit l'octubre de 2023 que es presenta com a verificador. Verificat té una trajectòria de cinc anys de fact-checking i foment de l'alfabetització mediàtica i mai ha col·laborat amb aquest compte*". https://x.com/verifi_cat/status/1777731048417239431

Queda, finalment, el tercer punt de la informació: l'activitat de Verificat. El segon paràgraf del tuït de 8tv diu textualment que les dues entitats es dediquen a "desacreditar altres partits polítics" i "titllar de 'racista' qualsevol comentari crític contra la immigració". Però segons explica Verificat en un document propi, la seva tasca és lluitar contra la desinformació i contrastar la veracitat o la certesa d'informacions divulgades a les xarxes. <https://www.verificat.cat/quina-es-la-metodologia-de-treball-dels-verificadors/>.

Per tot això, creiem que la informació és poc clara. Atribueix la subvenció al partit que governa i no a l'administració pública; posa al mateix nivell dues entitats sense diferenciar-ne la filiació ni les característiques de cadascuna; i denuncia pràctiques abusives sense aportar-ne proves. El seu Criteri primer del Codi deontològic exigeix que el periodista estigui compromès "amb la recerca de la veritat" i l'obliga a "acostarse a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible." No dubtem de que denunciar la mala praxis de qualsevol organització és una de les principals funcions del periodisme. Però és indispensable fer-ho amb dades contrastades que 8tv en cap moment no aporta. La denúncia sense proves alimenta la desinformació, desacredita gratuïtament la institució denunciada i s'atansa al biaix ideològic dels grups que pretenen que els ciutadans desconfiïn dels governs i totes les institucions democràtiques. Al contrari d'això, el periodisme de denúncia pretén un control democràtic de les institucions i, per això mateix, està obligat a fer-ho amb proves suficients i amb totes les garanties professionals.

I és en aquest sentit, que la informació objecte de la queixa torna a vulnerar el Criteri primer del Codi perquè "*els mitjans han d'observar una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets*".

Segons la queixa, també s'hauria vulnerat el Criteri 2 del Codi. Aquest principi exigeix no usar "*expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades*". Com ja s'ha dit abans, la denúncia sense proves desacredita l'entitat i, per extensió, la dignitat dels seus representants. I entenem que el mateix Criteri 2 es torna a vulnerar pel fet que 8tv no es posi prèviament en contacte amb Verificat, per donar-los l'oportunitat d'explicar la pròpia versió dels fets. En aquest sentit, el Codi és molt clar: "*El periodista s'ha de posar prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta*".

Verificat també creu vulnerat el Criteri 3 del Codi, que obliga els mitjans a "*rectificar les informacions incorrectes*". La queixa no especifica si s'ha demanat al mitjà la potestat d'exercir aquest dret ni si 8tv ha accedit a la rectificació. En tot cas, el desmentit a les xarxes té connotacions diferents a les rectificacions fetes als mitjans tradicionals. Perquè l'interessat pot respondre a l'instant i oferir la versió pròpia. Així entenem el tuït

publicat per Verificat el mateix dia, desmentint i matisant la informació objecte de la queixa. De totes maneres, i més enllà d'aquesta realitat pròpia de les xarxes, no neguem que Verificat pugui exigir una rectificació a 8tv, aportant totes les proves que avalin la seva versió dels fets. El CIC és un organisme d'autocontrol professional, que vetlla per l'ètica dels periodistes, i no està capacitat per fer una auditoria dels comptes de ningú. Però si recomana la màxima transparència en el cas de que es reclami a un mitjà la rectificació d'una informació publicada.

La queixa també creu vulnerats els Criteris 9 i 12 del Codi deontològic.

Criteri 9: Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

No creiem que aquests criteris del Codi Deontològic concorrin en aquest cas. El dany i el descrèdit institucional que s'hagi pogut produir tant a Verificat com als seus responsables ja queda emparat pel Criteri 2. Entenem que els Criteris 9 i 12 estan més pensats per les persones socialment desafavorides que mereixen una atenció especial.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya considera que la informació publicada per 8tv en el tuït difós a la xarxa X el dia 9 d'abril a l'enllaç <https://twitter.com/8tvcat/status/1777685529842102717> vulnera els Criteris 1 i 2 del Codi Deontològic dels periodistes de Catalunya. Així mateix, recorda que en el cas de que la plataforma Verificat reclami la rectificació d'aquesta notícia, 8tv té l'obligació d'atendre la petició tal com especifica el Criteri 3 del mateix Codi. Altrament, el CIC creu que no concorren les condicions per considerar vulnerats els Criteris 9 i 12 que la queixa també creu infringits.

Com a context, des del CIC volem compartir la següent reflexió:

REFLEXIÓ

8TV és ara només un compte a xarxes que no genera continguts propis, que no té un espai mediàtic. Actua amb l'aparença d'un mitjà de comunicació.

8TV (anteriorment Citytv i Td8) va ser un canal de televisió en obert que va emetre per la TDT per a Catalunya des del 23 d'abril del 2001 fins al 17 d'octubre del 2023. En al última etapa, estava operat per Emissions Digitals de Catalunya, propietat de OC 2022. Va emetre una programació de caràcter generalista fins que l'empresa va decidir tancar el dia 15 d'octubre del 2023. Va entrar en concurs de creditors i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) va anunciar l'inici d'un camí administratiu per a l'extinció de la llicència d'explotació.

Per tant, en aquests moments no queda clar qui és el responsable final dels missatges que es difonen a través de les xarxes i que molt sovint s'emmarquen en el que podríem anomenar discurs xenòfob i racista. El CIC insisteix en que aquesta confusió entre el que són veritablement mitjans de comunicació i el que són plataformes de desinformació i de difusió de continguts tòxics degraden la qualitat democràtica. Més en aquest cas, com dèiem, quan s'utilitza una marca reconeguda com un mitjà de comunicació que va existir durant més de 20 anys.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 1 de juliol de 2024. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General